

Lag om ändring i rättshjälpslagen (1972:429);

SFS 1993:9

Utkom från trycket
den 26 januari 1993
Omtryck

utfärdad den 7 januari 1993.

Enligt riksdagens beslut¹ föreskrivs att 6, 9 a, 11, 12, 14 — 15, 17, 18, 18 a, 22, 27, 28, 30, 31, 31 b, 32, 34, 40, 47, 49 a och 49 b §§ samt rubrikerna närmast före 11 och 27 §§ rättshjälpslagen (1972:429)² skall ha följande lydelse.

Lagen kommer därför att ha följande lydelse från och med den dag då denna lag träder i kraft.

Inledande bestämmelser

1 § Rättshjälp enligt denna lag utgår såsom allmän rättshjälp (6 — 34 §§), rättshjälp åt misstänkt i brottmål (35 — 40 §§), rättshjälp genom offentligt biträde (41 — 45 §§) och rådgivning (46 — 48 §§). *Lag (1973:118)*.

2 § Biträde och rådgivning enligt denna lag lämnas, när annat icke anges i lagen, av advokat eller biträdande jurist på allmän eller enskild advokatbyrå. Regeringen meddelar närmare bestämmelser om vem som enligt denna lag är biträdande jurist på enskild advokatbyrå. *Lag (1979:240)*.

3 § För handläggning av vissa ärenden om rättshjälp finns en Rättshjälpsmyndighet. *Lag (1989:360)*.

4 § För prövning av överklaganden i vissa fall enligt denna lag finns en Rättshjälpsnämnd. Den består av en ordförande, som skall vara eller ha varit ordinarie domare, samt fyra andra ledamöter. Av dessa skall två vara advokater, varav en anställd på allmän advokatbyrå och en enskilt verksam. Samtliga ledamöter skall vara svenska medborgare och får inte vara underåriga eller ha förvaltare enligt 11 kap. 7 § föräldrabalken.

Regeringen utser ordförande och övriga ledamöter för viss tid. För ordförande skall finnas en eller flera ersättare. Bestämmelserna om ordförande äger motsvarande tillämpning på ersättare. I övrigt får regeringen utse erforderligt antal ersättare. *Lag (1989:360)*.

5 § Rättshjälpsnämnden är beslutför med ordföranden och minst två andra ledamöter, av vilka en inte är advokat. Vid avgörande av ärende,

¹ Prop. 1992/93:109, bet. 1992/93: JuU12, rskr. 1992/93:104.

² Lagen omtryckt 1983:487.

som är av principiell betydelse eller annars är av särskild vikt, skall dock samtliga ledamöter delta.

Rättegångsbalkens regler om omröstning i tvistemål äger motsvarande tillämpning när ärende avgöres av Rättshjälpsnämnd. Ordföranden skall dock säga sin mening först. *Lag (1989:360)*.

5 a § *har upphävts genom lag (1989:360)*.

5 b § Med domstol förstås i denna lag allmän domstol, allmän förvaltningsdomstol, Bostadsdomstolen, Försäkringsöverdomstolen och Arbetsdomstolen. Vad i lagen sägs om domstol skall även gälla arrendenämnd och hyresnämnd. *Lag (1991:212)*.

Allmän rättshjälp

Tillämpningsområdet

6 §³ Allmän rättshjälp beviljas fysisk person i rättslig angelägenhet, om han behöver sådant bistånd och hans beräknade årsinkomst ej överstiger ett belopp som motsvarar sju gånger det basbelopp enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring som gällde året innan rättshjälp begärs.

Bidrar den rättssökande till underhållet av make, tidigare make, sambo eller eget barn, ökas beloppet enligt första stycket för var och en till vilkens underhåll han på detta sätt bidrar med ett belopp som motsvarar hälften av det basbelopp som anges i första stycket. Med eget barn jämställs härvid annans barn som den rättssökande är underhållsskyldig mot enligt 7 kap. 5 § föräldrabalken.

Är den rättssökandes betalningsförmåga väsentligt ökad på grund av förmögenhetsinnehav eller annan särskild omständighet eller väsentligt nedsatt på grund av skuldsättning eller annan särskild omständighet, skall den beräknade årsinkomsten jämkas genom att skäligt belopp läggs till eller dras från.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar närmare föreskrifter för beräkning av den rättssökandes ekonomiska förhållanden. *Lag (1993:9)*.

7 § Allmän rättshjälp beviljas dödsbo i rättslig angelägenhet, om boet behöver sådant bistånd och det med hänsyn till boets behållning och delägarnas ekonomiska förhållanden är skäligt.

Avlider den som har allmän rättshjälp, utgår därefter rättshjälpen till dödsboet. *Lag (1979:240)*.

8 § Allmän rättshjälp får ej beviljas

1. i angelägenhet som skall prövas eller på annat sätt behandlas utom riket, om ej den rättssökande är bosatt här och särskilda skäl föreligger för rättshjälp,

2. utlänningar som varken är eller tidigare varit bosatta här, om det inte finns särskilda skäl för rättshjälp,

3. den som är eller har varit näringsidkare i angelägenhet som har uppkommit i hans näringsverksamhet, om det inte finns skäl för rättshjälp med hänsyn till verksamhetens art och begränsade omfattning, hans ekonomiska och personliga förhållanden och omständigheterna i övrigt,

4. i fråga om anspråk som överlåtit till den rättssökande, om överlåtelserna kan antagas ha ägt rum i syfte att åstadkomma fördel vid prövning av begäran om rättshjälp,

5. för upprättande av självdeklaration,

6. för upprättande av äktenskapsförord, testamente eller gåvohandling,

7. i angelägenhet rörande bodelning, om det inte med hänsyn till boets beskaffenhet och makarnas eller sambornas personliga förhållanden finns särskilda skäl för rättshjälp,

8. om frågan om rättshjälp kan anstå till dess en annan rättslig angelägenhet, vari anspråket stöder sig på väsentligen likartad grund, har avgjorts slutligt,

9. ägaren eller tidigare ägare av en fastighet eller en byggnad i angelägenhet som avser fastigheten eller byggnaden, om han har eller borde ha haft rättsskyddsförsäkring eller något annat liknande rättsskydd som omfattar angelägenheten och något annat inte följer av andra stycket,

10. i angelägenhet rörande trafikskadeersättning enligt trafikskadelagen (1975:1410) eller rörande skadestånd som kan betalas från en föreliggande ansvarsförsäkring; dock får rättshjälp beviljas den skadelidande om angelägenheten är anhängig vid domstol eller rör enbart annan skada än personskada,

11. den som ej har befogat intresse av att få sin sak behandlad.

I fall som avses i första stycket 9 får rättshjälp beviljas när den rättssökandes egna kostnader i angelägenheten har uppgått till minst tre gånger det basbelopp som anges i 6 § första stycket. Därvid beaktas endast kostnader av sådant slag som kan antas komma att betalas från den rättssökandes rättsskydd eller, om något sådant inte finns, kostnader som avses i 9 § andra stycket.

I fråga om visst slag av ärenden som är talrikt förekommande och normalt av enkel beskaffenhet kan regeringen förordna att allmän rättshjälp ej skall beviljas.

Under förutsättning av ömsesidighet kan regeringen förordna att medborgare i en viss främmande stat och den som, utan att vara medborgare i den staten, är bosatt där skall vara likställd med svensk medborgare i fråga om allmän rättshjälp. *Lag (1989:360).*

8 a § Vid prövningen av en ansökan om allmän rättshjälp i angelägenhet som rör ersättning till en patient för behandlingsskada eller läkemedelsskada skall särskild hänsyn tas till den rättssökandes personliga förhållanden. *Lag (1989:360).*

Förmåner m. m.

9 § Vid allmän rättshjälp betalar staten kostnaderna i den rättsliga angelägenhet som rättshjälpen avser.

Såsom kostnad för rättshjälpen anses den rättssökandes kostnad för

1. biträde som varit behövt för tillvaratagande av den rättssökandes rätt,
2. bevisning vid allmän domstol, Bostadsdomstolen, Marknadsdomstolen eller Arbetsdomstolen samt nödvändig utredning i angelägenhet, som kan komma under sådan domstols prövning eller som skall prövas av skiljemän,
3. utredning i angelägenhet som skall prövas av förvaltningsdomstol eller förvaltningsmyndighet om utredningen är skäligen påkallad för tillvaratagande av den rättssökandes rätt och ej kan erhållas genom myndigheten,
4. resa och uppehälle för den rättssökande eller hans ställföreträdare och för vårdare eller annan, som måste anlitas i samband med inställelse inför domstol eller annan myndighet, om personlig inställelse ålagts, eller i samband med inställelse för sådan blodundersökning eller annan undersökning rörande ärftliga egenskaper som avses i lagen (1958:642) om blodundersökning m. m. vid utredning av faderskap eller läkarundersökning enligt 21 kap. 11 § föräldrabalken,
5. ansökningsavgift enligt förordningen (1987:452) om avgifter vid de allmänna domstolarna, ansökningsavgift i mål enligt lagen (1990:746) om betalningsföreläggande och handräckning samt särskild avgift i utskningsmål,
6. vad som av allmänna medel utgått i ersättning enligt 4 eller 5 § lagen (1958:642) om blodundersökning m.m. vid utredning av faderskap eller enligt föreskrift i rättegångsbalken eller 3 § första stycket nämnda lag för bevisning som rätten självmant föranstaltat om,
7. bodelningsförrättare som har förordnats av domstol att verkställa bodelning med anledning av äktenskapsskillnad eller att verkställa sådan bodelning mellan sambor som förrättas av annan anledning än att den ena sambon har avlidit,
8. medling enligt 42 kap. 17 § rättegångsbalken. *Lag (1991:1731).*

9 a §⁴ Den som har beviljats allmän rättshjälp är i målet eller ärendet befriad från expeditonsavgifter enligt förordningen (1987:452) om avgifter vid de allmänna domstolarna och för avgifter enligt 15 § 1-3 avgiftsförordningen (1992:191).

Avgiftsfriheten gäller endast i den mån den begärda handlingen är erforderlig för den rättssökande. Avgiftsfriheten gäller inte i fråga om handling som utfärdas endast på särskild begäran, om inte handlingen begärs innan avgörandet i huvudsaken har vunnit laga kraft.

Den som beviljats allmän rättshjälp i angelägenhet som lett till verkställbart avgörande, ansvarar inte för grundavgift och försäljningsavgift i utskningsmål. Detsamma gäller den som har beviljats allmän rättshjälp i ett mål om verkställighet.

Kostnader för kungörelse i mål eller ärende vid allmän domstol, Bostadsdomstolen eller Arbetsdomstolen skall, såvitt de belastar den som beviljats allmän rättshjälp, utgå av allmänna medel. *Lag (1993:9).*

⁴ Senaste lydelse 1991:1732.

10 § Reglerna i rättegångsbalken och konkurslagen (1987:672) om skyldighet att ställa säkerhet för att få till stånd kvarstad eller annan liknande åtgärd gäller inte i fråga om den som beviljats allmän rättshjälp. I sådana fall svarar staten för den skada som kan tillfogas motparten genom åtgärden.

Första stycket äger motsvarande tillämpning i fråga om verkställighet enligt 3 kap. 8 eller 9 § utsökningsbalken, om allmän rättshjälp beviljats i verkställighetsärendet.

Föranleder statens ansvar enligt denna paragraf utgift för staten, anses utgiften som kostnad för rättshjälpen. *Lag (1988:213)*.

Rättshjälpsavgift; grundavgift och tilläggsavgift

11 §⁵ Den rättssökande skall bidra till de kostnader för allmän rättshjälp som avses i 9 och 10 §§ genom att betala rättshjälpsavgift (grundavgift och tilläggsavgift) enligt vad som sägs i 12—15 §§.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer fastställer grundbelopp för beräkning av grundavgiften och meddelar närmare föreskrifter för beräkning av grundavgift och tilläggsavgift. *Lag (1993:9)*.

12 §⁶ Överstiger inte den rättssökandes beräknade årsinkomst ett belopp som motsvarar en och en halv gång det basbelopp som anges i 6 § första stycket, utgör grundavgiften hälften av grundbeloppet. Om inkomsten överstiger ett och ett halvt men inte två basbelopp, utgör grundavgiften grundbeloppet.

Är inkomsten högre än två basbelopp, utgör grundavgiften grundbeloppet ökat med

två procent av den del av inkomsten som överstiger två men ej tre gånger basbeloppet,

fyra procent av den del av inkomsten som överstiger tre men ej fyra gånger basbeloppet,

sex procent av den del av inkomsten som överstiger fyra men ej fem gånger basbeloppet,

åtta procent av den del av inkomsten som överstiger fem men ej sex gånger basbeloppet,

tolv procent av den del av inkomsten som överstiger sex gånger basbeloppet.

Vid tillämpning av första och andra styckena skall inkomsten avrundas till närmast lägre tusental kronor och grundavgiften till närmast lägre tiotal kronor. *Lag (1993:9)*.

13 § Bidrar den rättssökande till underhållet av make, tidigare make, sambo eller eget barn, skall inkomstgränserna enligt 12 § första och andra styckena för var och en till vilkens underhåll han sålunda bidrar höjas med ett belopp som motsvarar hälften av det basbelopp som anges i 6 § första stycket. Med eget barn jämställs härvid annans barn som den rättssökande är underhållsskyldig mot enligt 7 kap. 5 § föräldrabalken.

⁵ Senaste lydelse 1988:213.

⁶ Senaste lydelse 1988:213.

Är den rättssökandes betalningsförmåga väsentligt ökad på grund av förmögenhetsinnehav eller annan särskild omständighet eller väsentligt nedsatt på grund av skuldsättning eller annan särskild omständighet, skall den beräknade årsinkomsten jämkas på det sätt att skäligt belopp tillägges eller frändrages. *Lag (1988:213)*.

14 § Söker dödsbo rättshjälp, bestäms grundavgiften till ett med hänsyn till boets behållning och delägarnas ekonomiska förhållanden skäligt belopp. *Lag (1993:9)*.

14 a §⁷ Den rättssökande skall betala tilläggsavgift om årsinkomsten överstiger ett belopp som motsvarar det basbelopp som anges i 6 § första stycket och om kostnaderna för rättshjälpen överstiger ett belopp som motsvarar en tiondel av basbeloppet. Högsta beloppet för tilläggsavgiften är dock tre gånger grundavgiften. Avgiften skall bestämmas till en procentuell andel av de kostnader som avses i 9 § andra stycket, till den del dessa överstiger en tiondel av basbeloppet.

Tilläggsavgiften är

tio procent av kostnaderna, om inkomsten överstiger ett men inte tre basbelopp,

tjugo procent av kostnaderna, om inkomsten överstiger tre men inte fem basbelopp,

tre-tio procent av kostnaderna, om inkomsten överstiger fem basbelopp.

Vid beräkning av inkomstgränserna tillämpas bestämmelserna i 13 §. För dödsbon bestäms tilläggsavgiften enligt de grunder som anges i 14 §. Inkomsten skall avrundas till närmast lägre tusental kronor och tilläggsavgiften till närmast lägre tiotal kronor.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får föreskriva att tilläggsavgift inte skall tas ut i vissa slags ärenden. *Lag (1993:9)*.

14 b § Om det är uppenbart att den rättssökande saknar möjlighet att betala grundavgift eller tilläggsavgift, får han helt eller delvis befrias från avgift.

Om det framkommer att den rättssökande inte längre saknar möjlighet att betala den avgift som han befriats från, skall beslutet omprövas. *Lag (1993:9)*.

15 §⁸ I samband med att allmän rättshjälp beviljas bestäms grundavgiften och den procentsats efter vilken sökanden skall betala tilläggsavgift samt högsta beloppet för tilläggsavgiften.

Om inkomst eller sådant förhållande som avses i 13 eller 14 § förändras väsentligt innan rättshjälpsärendet avslutats, skall grundavgiften jämkas efter vad som är skäligt, dock ej under vad som redan betalats. Jämkning skall också ske, om väsentlig felbedömning gjorts, när grundavgiften tidigare bestämdes, eller om oriktiga uppgifter legat till grund för beslutet.

Fråga om jämkning tas upp endast om särskild anledning därtill framkommit.

När grundavgiften jämkas, skall även den procentsats efter vilken sö-

⁷ Senaste lydelse 1988:213.

⁸ Senaste lydelse 1988:213.

kanden skall betala tilläggsavgift samt högsta beloppet för tilläggsavgiften jämkas i motsvarande mån. *Lag (1993:9)*.

Beviljande av allmän rättshjälp m. m.

16 § Allmän rättshjälp får, om ej annat följer av 17 §, beviljas av advokat eller av biträdande jurist på advokatbyrå, om den rättsliga angelägenheten avser

- äktenskapsskillnad
- underhållsbidrag till make eller barn
- faderskap till barn
- vårdnad
- umgänge.

Advokat eller biträdande jurist på advokatbyrå får ej bevilja allmän rättshjälp för verkställighet av avgörande om underhållsbidrag, vårdnad eller umgänge. Ej heller får advokat eller biträdande jurist bevilja allmän rättshjälp

1. om den rättssökande är dödsbo,
2. om den rättssökande är bosatt utom riket,
3. om den rättsliga angelägenheten skall prövas eller på annat sätt behandlas utom riket. *Lag (1987:806)*.

17 § Om en rättslig angelägenhet är anhängig vid domstol, prövar domstolen frågan om beviljande av allmän rättshjälp. Den domstol, där den rättsliga angelägenheten är anhängig, beslutar också om jämkning av grundavgiften och av den procentsats efter vilken sökanden skall betala tilläggsavgift samt av högsta beloppet för tilläggsavgiften. Domstolen fattar även beslut enligt 14 b §. *Lag (1993:9)*.

18 §⁹ Har allmän rättshjälp icke beviljats enligt 16 § och är den rättsliga angelägenheten ej anhängig vid domstol, prövas fråga om beviljande av allmän rättshjälp av Rättshjälpsmyndigheten.

Är den rättsliga angelägenheten inte anhängig vid domstol, beslutar Rättshjälpsmyndigheten också om jämkning av grundavgiften och av den procentsats efter vilken sökanden skall betala tilläggsavgift samt av högsta beloppet för tilläggsavgiften. Rättshjälpsmyndigheten meddelar även beslut enligt 14 b §. *Lag (1993:9)*.

18 a § Allmän rättshjälp beviljas efter ansökan av den rättssökande. Ansökan skall vara skriftlig samt innehålla uppgifter i de hänseenden som föreskrivs av regeringen eller av den myndighet regeringen bestämmer. *Lag (1993:9)*.

19 § Beviljas allmän rättshjälp, betalas därefter uppkommande kostnader enligt 9 och 10 §§ av allmänna medel. Av allmänna medel betalas även biträdesersättning för tiden efter det att ansökan om rättshjälp kommit in till den myndighet som har att besluta om allmän rättshjälp. Detsamma gäller biträdeskostnad som uppkommit före ansökningen hos myndighet

⁹ Senaste lydelse 1989:360.

eller, i fall som avses i 16 §, före beslutet om rättshjälp, om arbetet har varit av mindre omfattning eller brådskande art och ansökningsen har gjorts eller beslutet om rättshjälp har fattats utan väsentligt dröjsmål eller om det annars finns synnerliga skäl för det.

Vad som har sagts nu om ersättning till biträde gäller även i fråga om ersättning till bodelningsförrättare.

I fråga om ersättning som avses i 9 § andra stycket 6 skall rätten, i stället för att enligt 18 kap. 13 § rättegångsbalken ålägga den som beviljats allmän rättshjälp betalningsskyldighet, förklara att ersättningen utgör en kostnad för rättshjälpen. *Lag (1988:213)*.

Förordnande av biträde m. m.

20 § Beviljas allmän rättshjälp enligt 16 §, blir den som beslutat härom biträde till den rättssökande. I annat fall får biträde förordnas på sökandes begäran, om han inte kan ta till vara sin rätt själv och inte heller är berättigad att få behövligt bistånd av någon annan.

I sådan angelägenhet där tingsrätt skall bestå av en lagfaren domare enligt 1 kap. 3 d § rättegångsbalken får biträde förordnas endast om särskilda skäl föreligger med hänsyn till sökandens personliga förhållanden eller sakens beskaffenhet. I ärende om bodelning, som inte avser klander, får biträde inte förordnas.

När biträde kan förordnas enligt 20 kap. 2 a § föräldrabalken, förordnas ej biträde enligt denna lag. *Lag (1989:662)*.

21 § Till biträde förordnas advokat, biträdande jurist på advokatbyrå eller annan som är lämplig för uppdraget. Har sökanden själv föreslagit någon som är lämplig, skall denne förordnas, om ej hans anlitande skulle medföra avsevärt ökade kostnader eller i övrigt särskilda skäl föranleder annat. Biträde får entledigas om skäl föreligger därtill.

Byte av biträde får ske bara efter särskilt tillstånd. Sådant tillstånd får lämnas om djupgående motsättningar uppstått mellan biträdet och den rättssökande eller om eljest särskilda skäl föreligger. Om ett biträde tidigare har entledigats på begäran av den rättssökande, får nytt biträde förordnas endast om förutsättningar för biträdesbyte förelåg.

Ett biträde får sätta advokat eller biträdande jurist på advokatbyrå i sitt ställe (substitution), om det inte medför en beaktansvärd ökning av kostnaderna. I övrigt får substitution äga rum bara efter särskilt tillstånd.

Är den rättsliga angelägenheten anhängig vid domstol, ankommer det på domstolen att besluta om förordnande och entledigande samt om särskilt tillstånd till byte och substitution. I annat fall beslutar Rättshjälpsmyndigheten i dessa frågor. *Lag (1989:360)*.

Ersättning till biträde m. fl.

22 §¹⁰ Biträde, bodelningsförrättare och medlare har rätt till skälig ersättning för arbete, tidspillan och utlägg som uppdraget har krävt. Vid bedömningen av vad som är skäligt arvode skall uppdragets art och om-

¹⁰ Senaste lydelse 1989:360.

fattning beaktas. Hänsyn skall också tas till andra omständigheter av betydelse, såsom den skicklighet och den omsorg som uppdraget har utförts med samt den tid som har lagts ned på uppdraget. Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer fastställer taxa som skall tillämpas vid bestämmande av ersättningen.

Vid biträdesbyte enligt 21 § andra stycket gäller i fråga om det nya biträdets rätt till ersättning för arbete som har utförts före beslutet om bytet vad som sägs i 19 § första stycket.

Har biträde, bodelningsförrättare eller medlare genom vårdslöshet eller försummelse föranlett kostnad för rättshjälpen, skall detta beaktas vid ersättningens bestämmande. Om biträde missbrukat sin behörighet att bevilja allmän rättshjälp eller besluta om substitution eller det eljest föreligger särskilda skäl, får ersättningen jämkas.

Ersättning till biträde fastställs i mål eller ärende vid domstol av domstolen. Ersättning till biträde i annat fall och till bodelningsförrättare fastställs av Rättshjälpsmyndigheten. Ersättning till medlare fastställs av domstolen.

Ersättning till biträde skall fastställas i samband med att den rättsliga angelägenheten avgörs genom dom eller beslut eller avslutas på något annat sätt. Ersättning till bodelningsförrättare eller medlare skall fastställas när uppdraget har slutförts.

Har ett biträde underlåtit att i tid begära ersättning vid den domstol som haft att besluta om den och har biträdet därigenom förlorat rätten att få ersättning fastställd av domstolen, får Rättshjälpsmyndigheten fastställa ersättningen under förutsättning att biträdet inte kände till att angelägenheten varit anhängig vid domstolen eller att underlåtenheten beror på något annat ursäktligt misstag. Ersättningen skall då alltid stanna på staten. *Lag (1993:9)*.

23 § Biträde får ej förbehålla sig eller mottaga ersättning av sin huvudman utöver vad som följer av 22 §. Har det skett, är förbehållet utan verkan och skall biträdet återbetala vad han uppburit för mycket. I fråga om ersättning till bodelningsförrättare och till medlare skall vad som har sagts nu äga motsvarande tillämpning. *Lag (1987:806)*.

Ersättning för bevisning och annan utredning m.m.

24 § I den mån ej särskilda föreskrifter gäller, utgår ersättning för bevisning i mål eller ärende vid allmän domstol, Bostadsdomstolen eller Arbetsdomstolen med skäligt belopp enligt domstolens bestämmande. Utöver vad som följer av rättegångsbalken utgår ersättning också för sådan sakkunnig som avses i 40 kap. 19 § rättegångsbalken med belopp som sammanlagt högst motsvarar en tiondel av det basbelopp som anges i 6 § första stycket. *Lag (1988:213)*.

25 § I angelägenhet som inte handläggs vid allmän domstol, Bostadsdomstolen eller Arbetsdomstolen beslutar Rättshjälpsmyndigheten om utredning. Utan hinder härav får biträde besluta om utredning av mindre omfattning. Samma befogenhet tillkommer bodelningsförrättare.

Den som medverkat vid utredning som avses i första stycket har rätt till

ersättning enligt föreskrifter som regeringen meddelar. Ingår utredningen i mål eller ärende som har anhängiggjorts vid domstol fastställs ersättningen av domstolen. I annat fall bestäms ersättningen av Rättshjälpsmyndigheten. *Lag (1989:360)*.

Ersättning för inställelse

26 § Ersättning som avses i 9 § andra stycket 4 utgår enligt bestämmelser som regeringen meddelar.

Ersättning enligt första stycket bestäms av den myndighet inför vilken inställelsen sker. Vid inställelse för sådan blodundersökning eller annan undersökning rörande ärftliga egenskaper som avses i lagen (1958:642) om blodundersökning m. m. vid utredning av faderskap bestäms ersättningen av domstolen. Ersättning för inställelse vid läkarundersökning enligt 21 kap. 11 § föräldrabalken bestäms av länsrätten. *Lag (1983:487)*.

Betalning och fastställande av rättshjälpsavgift, avräkning med den rättssökande, biträde och bodelningsförrättare

27 §¹¹ Finns biträde eller bodelningsförrättare enligt denna lag, betalas grundavgiften till denne. Finns varken biträde eller bodelningsförrättare, skall grundavgiften betalas till staten. Grundavgiften får tas ut så snart rättshjälp har beviljats. Har grundavgiften höjts sedan rättshjälp beviljades, skall den avgift som föranleds av höjningen betalas till staten.

Tilläggsavgiften betalas till staten. Finns biträde skall dock den del av tilläggsavgiften som hänför sig till biträdeskostnader betalas till biträdet när ersättningen har fastställts. Biträdet bör ta ut förskott på tilläggsavgiften med skäligt belopp allteftersom kostnader för arbete, tidsspillan och utlägg uppkommer i ärendet. Om det belopp vartill tilläggsavgiften högst får uppgå höjs i samband med att ersättning till biträdet fastställs, skall det belopp som kan föranledas av höjningen och som hänför sig till den ersättningen eller till en tidigare fastställd biträdesersättning betalas till staten. *Lag (1993:9)*.

28 §¹² Rättshjälpsmyndigheten skall slutligt fastställa den rättssökandes grundavgift och tilläggsavgift, så snart kostnaderna för rättshjälpen är slutligt bestämda. Skulle ytterligare kostnader visa sig sedan avgiften fastställts, får dock ny avgift fastställas. *Lag (1993:9)*.

29 § *har upphävts genom lag (1989:360)*.

30 §¹³ Avräkning görs av Rättshjälpsmyndigheten. Avräkning med den rättssökande sker så snart grundavgiften och tilläggsavgiften har fastställts slutligt. Avräkning med biträde eller bodelningsförrättare görs när ersättning till denne har fastställts.

Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer meddelar närmare föreskrifter om avräkningen. *Lag (1993:9)*.

¹¹ Senaste lydelse 1988:213.

¹² Senaste lydelse 1989:360.

¹³ Senaste lydelse 1989:360.

Ersättningsskyldighet för rättshjälpskostnader

31 §¹⁴ Bestämmelser i lag om ansvar för motparts kostnader i rättegång eller annat motsvarande förfarande gäller även i fråga om motpartens rättshjälpskostnader. Ersättning för ränta skall dock inte betalas.

Den som är ersättningsskyldig för rättshjälpskostnader skall till den rättssökande betala ett belopp som motsvarar dennes grundavgift och tillägsavgift. Återstoden skall betalas till staten. Om den ersättningsskyldige har ålagts att ersätta endast en del av rättshjälpskostnaderna, skall han betala ersättningen till den rättssökande och till staten med motsvarande fördelning.

Om rättshjälp har beviljats i ett ärende angående verkställighet enligt utsökningensbalken, skall sådan särskild avgift enligt förordningen (1981:1185) om utsökningensavgifter som har tagits ut av motparten fördelas enligt bestämmelserna i andra stycket. *Lag (1993:9)*.

31 a § Har i mål eller ärende vid domstol en kostnad som är gemensam för flera medparter ersatts som rättshjälpskostnad, skall var och en av de medparter som inte har rättshjälp åläggas att till staten betala den del av kostnaden som kan anses belöpa på honom. Fördelningen skall göras efter huvudtalet, om omständigheterna inte föranleder något annat.

Vid tillämpning av första stycket skall avdrag göras för den del av kostnaden som en motpart eller någon annan har ålagts att betala med stöd av 31 §. *Lag (1988:213)*.

31b §¹⁵ Om rätten dömer till äktenskapsskillnad efter gemensam ansökan av makar och endast den ena maken har rättshjälp, är den andra maken skyldig att betala hälften av rättshjälpskostnaderna till staten. Han är dock inte skyldig att betala mer än vad som motsvarar den grundavgift som skulle ha gällt för honom om han haft allmän rättshjälp.

Ersättningsskyldighet enligt första stycket föreligger inte om beloppet understiger en viss av regeringen fastställd gräns, om den make som inte har rättshjälp haft kostnader för eget ombud som överstiger avgiften för en timmes rådgivning enligt denna lag eller om det annars är oskäligt med hänsyn till omständigheterna.

Om en bodelningsförrättare har förordnats i ett ärende där endast den ena maken eller sambon har rättshjälp, är den andra maken eller sambon skyldig att enligt de grunder som anges i första och andra styckena betala kostnaderna för bodelningsförrättaren och för utredning som denne har beslutat om. *Lag (1993:9)*.

31 c § Om den rättssökande genom vårdslöshet eller försummelse har orsakat ökade kostnader för rättshjälpen, skall han ersätta staten dessa kostnader oavsett hur ansvaret för rättshjälpskostnaderna i övrigt skall fördelas. Motsvarande gäller den rättssökandes ställföreträdare. *Lag (1989:360)*.

¹⁴ Senaste lydelse 1989:360.

¹⁵ Senaste lydelse 1989:360.

32 §¹⁶ Om summan av grundavgiften, tilläggsavgiften och den ersättning som medpart eller annan har ålagts att betala med stöd av 31 a eller 31 b § överstiger rättshjälpskostnaderna, skall den rättssökande få tillbaka den överskjutande delen av staten.

Om ersättning enligt 22 § till biträde eller bodelningsförrättare har fastställts till ett lägre belopp än summan av grundavgiften och tilläggsavgiften, svarar denne mot staten, inom ramen för mellanskillnaden, för de rättshjälpskostnader som överstiger ersättningen. *Lag (1993:9)*.

Förfarandet då ersättningsskyldighet för rättshjälpskostnader fastställs

33 § I samband med att handläggningen avslutas i ett mål eller ärende i vilket part har allmän rättshjälp skall beslut meddelas om vilket belopp som skall betalas enligt 31 § första stycket och 31 a–c §§. Om beslutet meddelas av annan än domstol eller Rättshjälpsmyndigheten, skall betalningsskyldigheten bestämmas till att avse kostnaderna i deras helhet eller viss kvotdel utan att ett bestämt belopp anges.

När en borgenär har beviljats allmän rättshjälp i en angelägenhet som rör försättande i konkurs, skall beslut om ersättningsskyldighet meddelas senast i samband med att utdelningen fastställs. *Lag (1989:360)*.

33 a § Beslut enligt 28 §, 31 § andra och tredje styckena samt 32 § får fattas av Rättshjälpsmyndigheten genom automatisk databehandling av uppgifter i ett av myndigheten fört register över rättshjälpskostnader. *Lag (1989:360)*.

33 b § Beslut om ersättningsskyldighet för rättshjälpskostnader enligt 31 § andra och tredje styckena och 31 b § tredje stycket får verkställas enligt bestämmelserna i utskningsbalken. *Lag (1989:360)*.

Upphörande av allmän rättshjälp

34 §¹⁷ Allmän rättshjälp skall upphöra om

1. rättshjälpsavgift inte betalas enligt 27 §,
2. den rättssökande lämnat oriktig uppgift och rättshjälp ej skulle ha beviljats om riktig uppgift lämnats,
3. den rättssökande uppsåtligen eller av grov oaktsamhet lämnat oriktig uppgift, som varit ägnad att leda till befrielse från eller till för låg rättshjälpsavgift,
4. den rättssökande ej längre kan anses ha befogat intresse av att få sin sak behandlad, eller
5. de ekonomiska förhållandena ändrats i sådan mån att den rättssökande ej längre är berättigad till allmän rättshjälp.

Om allmän rättshjälp har beviljats trots att det föreligger ett sådant fall som avses i 8 § 8, får det beslutas att rättshjälpen skall upphöra.

Första stycket 2 gäller ej, om oriktigheten endast bestått i att den rättssökande underlåtit att lämna en uppgift som han varken visste eller hade skäligen anledning att anta var av betydelse för bedömningen av hans

¹⁶ Senaste lydelse 1989:360.

¹⁷ Senaste lydelse 1989:360.

ansökan. Första stycket 3 och 4 och andra stycket gäller ej, om det är uppenbart obilligt att rättshjälpen upphör.

Om det beslutas att allmän rättshjälp skall upphöra enligt första stycket, skall den som haft rättshjälp själv bära kostnaderna för denna. Det får dock beslutas att kostnaderna helt eller delvis skall betalas av staten, om det föreligger särskilda skäl.

Om det beslutas att allmän rättshjälp skall upphöra enligt andra stycket, skall kostnaderna för rättshjälpen betalas av staten. Det får dock beslutas att kostnaderna helt eller delvis skall bäras av den som haft rättshjälp, om det föreligger särskilda skäl.

Beslut i fråga om upphörande av allmän rättshjälp meddelas, om den rättsliga angelägenheten är anhängig vid domstol, av domstolen och i annat fall av Rättshjälpsmyndigheten. Sådant beslut får också meddelas i samband med prövning av besvär enligt 49 §. *Lag (1993:9)*.

Rättshjälp åt misstänkt i brottmål

35 § Om offentlig försvarare finns särskilda bestämmelser.

36 § Annan rättshjälp åt misstänkt i brottmål än som avses i 35 § beviljas tilltalad, om hans beräknade årsinkomst ej överstiger ett belopp som motsvarar tre gånger det basbelopp som anges i 6 § första stycket.

Vid prövning enligt första stycket äger 6 § andra och tredje styckena motsvarande tillämpning.

Är det uppenbart att sökanden själv kan svara för de kostnader som ersätts genom rättshjälpen, får dock rättshjälp ej beviljas. *Lag (1988:213)*.

37 § Vid rättshjälp enligt 36 § äger 9 § andra stycket 2, 4 och 5, 9 a §, 19 § första stycket samt 24 och 26 §§ motsvarande tillämpning. *Lag (1979:240)*.

38 § Bestämmelserna i rättegångsbalken om skyldighet för tilltalad eller annan att till staten återbetala kostnad som enligt rättens beslut utgått av allmänna medel äger motsvarande tillämpning i fråga om kostnad för rättshjälp enligt 36 §.

I fall som avses i 19 § andra stycket lagen (1946:804) om införande av nya rättegångsbalken, 18 § lagen (1957:668) om utlämning för brott, 14 § lagen (1959:254) om utlämning för brott till Danmark, Finland, Island och Norge, 7 och 13 §§ lagen (1964:450) om åtgärder vid samhällsfarlig asocialitet, 39 § lagen (1972:260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom samt 29 § lagen (1978:801) om internationellt samarbete rörande kriminalvård i frihet gäller vad där är föreskrivet. *Lag (1983:153)*.

39 § Rättshjälp enligt 36 § beviljas efter ansökan av den tilltalade. Beslut meddelas av den domstol där målet är anhängigt.

Har rätten skilt saken från sig får den, till dess talan fullföljts av den tilltalade eller tiden för sådan talan utgått, bevilja honom rättshjälp i högre rätt.

Föreligger omständighet som anges i 34 § första stycket 2 beträffande den tilltalade, skall domstolen besluta att rättshjälpen skall upphöra. Dömes den tilltalade för brottet, skall han utan hinder av vad som föreskrives i 38 § första stycket åläggas att betala hela kostnaden för rättshjälpen. Föreligger särskilda skäl, får dock beslutas att kostnaderna eller del därav skall betalas av staten.

Ändras den tilltalades ekonomiska förhållanden i sådan mån att han ej längre är berättigad till rättshjälp, skall domstolen besluta att rättshjälpen skall upphöra. *Lag (1983:153).*

40 § Ansökan om rättshjälp enligt 36 § skall vara skriftlig samt innehålla uppgifter i de hänseenden som föreskrivs av regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer. Om särskilda skäl föreligger, får ansökan göras muntligen. *Lag (1993:9).*

Rättshjälp genom offentligt biträde

41 § Rättshjälp genom offentligt biträde beviljas i mål eller ärende

1. hos allmän förvaltningsdomstol angående medgivande till fortsatt tvångsvård enligt 7, 9, 12 eller 14 § lagen (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård och vid överklagande enligt 32 eller 33 § samma lag av beslut om intagning för tvångsvård eller om avslag på en begäran att tvångsvården skall upphöra, angående medgivande till fortsatt vård enligt 13 § lagen (1991:1129) om rättspsykiatrisk vård, angående upphörande av sådan vård enligt 16 § samma lag, vid överklagande av beslut om rättspsykiatrisk vård enligt 18 § första stycket 1 eller 2 samma lag eller angående tillstånd eller återkallelse av tillstånd att vistas utanför vårdinrättningens område för den som genomgår rättspsykiatrisk vård med beslut enligt 31 kap. 3 § brottsbalken om särskild utskrivningsprövning,

2. hos allmän förvaltningsdomstol angående inskrivning i eller utskrivning från vårdhem eller specialsjukhus enligt 35 § lagen (1967:940) angående omsorger om vissa psykiskt utvecklingsstörda,

3. angående beredande av vård enligt 2 eller 3 §, omedelbart omhändertagande enligt 6 §, upphörande av vård enligt 21 §, flyttningsförbud enligt 24 § eller upphörande av flyttningsförbud enligt 26 § lagen (1990: 52) med särskilda bestämmelser om vård av unga eller hos allmän förvaltningsdomstol vid överklagande enligt 41 § första stycket 1 samma lag,

4. hos allmän förvaltningsdomstol angående beredande av vård enligt lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall eller angående omedelbart omhändertagande enligt 13 § samma lag,

5. angående avvisning enligt utlänningslagen (1989:529), dock inte hos polismyndighet, såvida inte utlänningsen enligt 6 kap. 2 eller 3 § utlänningslagen hållits i förvar längre än tre dagar,

6. angående utvisning enligt 4 kap. 3 § utlänningslagen,

7. angående utvisning enligt lagen (1991:572) om särskild utlänningskontroll,

8. hos regeringen angående beslut enligt 11 § lagen om särskild utlänningskontroll,

9. angående hemsändande av utlännning med stöd av 12 kap. 3 § utlänningslagen,

10. angående förverkande av villkorligt medgiven frihet enligt 26 kap. brottsbalken,

11. angående verkställighet utomlands av frihetsberövande påföljd enligt lagen (1963:193) om samarbete med Danmark, Finland, Island och Norge angående verkställighet av straff m.m. eller lagen (1972:260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom,

12. angående utlämning enligt lagen (1970:375) om utlämning till Danmark, Finland, Island eller Norge för verkställighet av beslut om vård eller behandling,

13. angående kastrering enligt lagen (1944:133) om kastrering, om giltigt samtycke till åtgärden ej lämnats,

14. hos allmän förvaltningsdomstol angående tillfälligt omhändertagande enligt 37 §, tvångsisolering enligt 38, 39 eller 41 § eller upphörande av tvångsisolering enligt 42 § smittskyddslagen (1988:1472). *Lag (1991:1131)*.

42 § Rättshjälp genom offentligt biträde skall beviljas den som åtgärden avser och i mål eller ärende som avses i 41 § 3 även vårdnadshavare, om det ej måste antagas att behov av biträde saknas. *Lag (1981:23)*.

43 § Rättshjälp genom offentligt biträde beviljas efter ansökan eller då annars anledning föreligger. Ansökan får göras av den som kan beviljas rättshjälp och i mål eller ärende som anges i 41 § 1 även av annan som får föra talan i målet eller ärendet.

Rättshjälp beviljas och biträde förordnas av den myndighet som handlägger målet eller ärendet. Dock ankommer prövningen i ärende hos socialnämnd eller social distriktsnämnd enligt 41 § 3 på länsrätten, i ärende som avses i 41 § 13 på Rättshjälpsmyndigheten, i ärende hos polismyndighet enligt 41 § 5 på Rättshjälpsmyndigheten, om ansökan om rättshjälp skall avslås, i ärende hos polismyndighet enligt 41 § 12 på länsrätten samt i ärende hos regeringen på departementstjänsteman som regeringen bestämmer.

Har myndigheten skilt målet eller ärendet från sig, äger under tiden till dess talan fullföljts eller tiden för fullföljd utgått andra stycket motsvarande tillämpning.

Rättshjälp utgår även när talan fullföljs eller meddelat beslut underställs annan myndighets prövning eller saken överlämnas till annan myndighets avgörande.

Har rättshjälp beviljats i ärende vari beslutas om avvisning eller utvisning enligt utlänningslagen (1989:529) eller om utvisning enligt lagen (1991:572) om särskild utlänningskontroll gäller rättshjälpen till dess verkställighet av beslutet skett eller frågan om verkställighet förfallit.

Ansökan om rättshjälp genom offentligt biträde ges in till den myndighet som handlägger målet eller ärendet. Gäller ansökan ärende som avses i 41 § 13, ges dock ansökan in till Rättshjälpsmyndigheten.

Myndighet som inte själv får bevilja rättshjälpen skall till behörig myndighet med eget yttrande överlämna ingiven ansökan med därvid fogade handlingar eller anmäla behovet av offentligt biträde. *Lag (1991:574)*.

44 § Har den som beviljats rättshjälp enligt 41 § till offentligt biträde själv föreslagit någon som är lämplig, skall denne förordnas, om ej hans anlitande skulle medföra avsevärt ökade kostnader eller i övrigt särskilda skäl föranleder annat. Har både den unge och vårdnadshavaren beviljats rättshjälp i mål eller ärende som avses i 41 § 3, förordnas gemensamt biträde, om det ej finns motstridiga intressen mellan dem.

I fråga om offentligt biträde äger bestämmelserna i 19 § första stycket, 21 § första stycket sista meningen, andra och tredje styckena, 22 § första—tredje, femte och sjätte styckena samt 23 § motsvarande tillämpning.

I fråga om beslut som meddelas med stöd av andra stycket äger 43 § andra och tredje styckena motsvarande tillämpning.

Ersättning till offentligt biträde utgår av allmänna medel. *Lag (1988:213)*.

45 § I mål eller ärende som avses i 41 § får offentligt biträde föranstalta om sådan utredning som är skäligen påkallad för tillvaratagande av dens rätt som beviljats rättshjälp och som ej kan erhållas genom myndighet som handlägger målet eller ärendet.

Har offentligt biträde ej utsetts, får Rättshjälpsmyndigheten på ansökan av den som beviljats rättshjälp besluta om utredning.

Den som efter beslut av offentligt biträde eller Rättshjälpsmyndighet medverkat vid utredning har rätt till ersättning av allmänna medel enligt bestämmelser som regeringen meddelar. I fråga om fastställande av ersättning äger 43 § andra och tredje styckena motsvarande tillämpning. *Lag (1989:360)*.

Rådgivning

46 § Med rådgivning förstås i denna lag rådgivning och därmed jämförlig åtgärd i rättslig angelägenhet under högst en timme. Som rådgivning skall dock ej anses åtgärd för upprättande av självdeklaration eller åtgärd i angelägenhet som omfattas av förordnande som meddelats med stöd av 8 § tredje stycket. *Lag (1990:1133)*.

47 §¹⁸ Rådgivning sker mot en avgift som för varje påbörjad tidsperiod om femton minuter motsvarar en fjärdedel av det grundbelopp som avses i 11 § andra stycket. Avgiften får sättas ned så att den inte överstiger den grundavgift som skulle ha bestämts om allmän rättshjälp hade beviljats. För vad som har satts ned utgår ersättning av allmänna medel till den som har meddelat rådgivningen.

Den som har meddelat rådgivningen har rätt till skäligen ersättning av allmänna medel för de kostnader för tolk och för översättning som uppdraget har krävt. Ersättningen fastställs av Rättshjälpsmyndighet.

Beviljas allmän rättshjälp efter rådgivning, skall kostnaden för rådgivningen anses som en kostnad för den allmänna rättshjälp. Erläggande av rådgivningsavgift skall anses som betalning på grundavgift. *Lag (1993:9)*.

48 § Rådgivning meddelas av advokat eller av biträdande jurist på advokatbyrå.

Beslut om rådgivningsavgift jämlikt 47 § första stycket ankommer på den som meddelat rådgivningen. *Lag (1979:240)*.

Särskilda bestämmelser

49 § I fråga om talan mot domstols beslut enligt denna lag tillämpas, utom i fall som avses i andra stycket, vad som i allmänhet gäller om talan mot beslut av domstolen.

Hovrättens beslut i en överklagad fråga angående ersättning till biträde får inte överklagas. Hovrätten får dock tillåta att beslutet överklagas, om det finns särskilda skäl för en prövning om tillstånd skall ges enligt 54 kap. 10 § första stycket 1 rättegångsbalken.

Beslut enligt denna lag av Rättshjälpsmyndigheten eller annan förvaltningsmyndighet som ej omfattas av första stycket överklagas hos Rättshjälpsnämnden.

Beslut av advokat eller biträdande jurist på allmän advokatbyrå får inte överklagas.

Rättshjälpsnämndens beslut enligt denna lag får inte överklagas. *Lag (1991:1131)*.

49 a §¹⁹ Ett beslut om rättshjälp får överklagas, förutom av den som är enskild part, av myndighet som regeringen bestämmer. Räknas tiden för överklagande från den dag då en part fått del av beslutet, får myndigheten likväl inte överklaga beslutet senare än två månader från dagen för beslutet. Myndigheten får överklaga ett beslut även till förmån för en enskild part.

Undanröjs annat beslut om rättshjälp än sådant som avser offentligt biträde, skall den som haft rättshjälpen själv bära kostnaderna för denna. Föreligger särskilda skäl, får dock förordnas att kostnaderna eller del därav skall betalas av staten. *Lag (1993:9)*.

49 b § Myndighet som regeringen bestämmer får påkalla beslut om att allmän rättshjälp skall upphöra enligt 34 §. *Lag (1993:9)*.

49 c § Ett biträde som överklagat ett beslut om ersättning får i den högre instansen åberopa nya omständigheter till stöd för sitt anspråk endast om det finns särskilda skäl för det. *Lag (1988:213)*.

50 § Bestämmelserna i denna lag om angelägenhet, som skall prövas av förvaltningsmyndighet, gäller även sådant ärende vid domstol, som avser domstolens förvaltande verksamhet. *Lag (1979:240)*.

51 § Den som, i firma eller annars, i yrkesmässig verksamhet som ej utövas vid advokatbyrå uppsåtligen använder benämningen rättshjälp på sätt som är ägnat att leda till att verksamheten förväxlas med den rätts-

¹⁹ Senaste lydelse 1988:213.

Ändringen innebär bl. a. att andra stycket upphävs.

hjälpverksamhet som enligt denna lag utövas vid advokatbyrå dömes till böter. Detsamma gäller den som uppsåtligen, i firma eller annars, i yrkesmässig verksamhet obehörigen använder benämningen allmän advokatbyrå eller benämning som är ägnad att leda till förväxling därmed. *Lag (1973:118)*.

Övergångsbestämmelser

Denna lag²⁰ träder i kraft den 1 januari 1988. Den nya bestämmelsen i 32 § andra stycket tillämpas endast i konkurser som handläggs enligt den nya konkurslagen.

Denna lag²¹ träder i kraft den 1 januari 1988.

Bestämmelserna i 20 § andra stycket i dess äldre lydelse gäller dock fortfarande i fråga om angelägenheter som handläggs enligt lagen (1974:8) om rättegången i tvistemål om mindre värden.

1. Denna lag²² träder i kraft den 1 januari 1988.

2. Har allmän rättshjälp sökts före ikraftträdandet, gäller 8 § i dess äldre lydelse.

3. Har någon med stöd av giftermålsbalken förordnats att vara skiftesman, skall hans rätt till ersättning för uppdraget prövas enligt äldre bestämmelser.

Denna lag²³ träder i kraft den 1 juli 1988. Äldre föreskrifter gäller fortfarande i de fall där rättshjälp har sökts före ikraftträdandet.

Denna lag²⁴ träder i kraft den 1 juli 1989. Hänvisningen i 41 § 5 till 6 kap. 2 eller 3 § utlänningslagen (1989:529) skall i stället avse 50 § utlänningslagen (1980:376). I ärende enligt utlänningslagen (1980:376) eller lagen (1975:1360) om tvångsåtgärder i spaningssyfte i vissa fall tillämpas fortfarande äldre bestämmelser. *Lag (1989:533)*.

Denna lag²⁵ träder i kraft, i fråga om 8 och 8 a §§ samt 43 § utom såvitt avser utbyte av ordet rättshjälpsnämnd, den 1 juli 1989, och i övrigt den dag regeringen bestämmer. I ärende enligt utlänningslagen (1980:376) eller lagen (1975:1360) om tvångsåtgärder i spaningssyfte i vissa fall tillämpas fortfarande 43 § i äldre lydelse. *Lag (1989:534)*.

²⁰ 1987:682.

²¹ 1987:749.

²² 1987:806.

²³ 1988:213.

²⁴ 1989:294.

²⁵ 1989:360.

Denna lag²⁶ träder i kraft den 1 juli 1991. I fråga om rättshjälp i ärenden angående avvisning eller utvisning enligt terroristlagen (1989:530) gäller äldre föreskrifter.

1. Denna lag²⁷ träder i kraft den 1 januari 1992.
 2. Rättshjälp som har beviljats hos en utskrivningsnämnd eller Psykiatriska nämnden lämnas fortfarande i mål eller ärenden som efter utgången av december 1991 skall prövas av allmän förvaltningsdomstol enligt punkt 9 eller 10 övergångsbestämmelserna till lagen (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård eller enligt punkt 3 eller 4 övergångsbestämmelserna till lagen (1991:1130) om ändring i lagen (1985:569) om införande av lagen (1985:568) om särskilda omsorger om psykiskt utvecklingsstörda m.fl.
 3. Rättshjälpsärenden hos en utskrivningsnämnd som inte har avgjorts före ikraftträdandet skall efter ikraftträdandet prövas av länsrätten i det län som omfattar utskrivningsnämndens verksamhetsområde.
 4. Rättshjälpsärenden hos Psykiatriska nämnden som inte har avgjorts före ikraftträdandet och rättshjälpsärenden som enligt meddelad fullföljdshänvisning därefter överklagas hos nämnden skall efter ikraftträdandet prövas av Kammarrätten i Stockholm.
-

1. Denna lag²⁸ träder i kraft den 1 mars 1993.
2. Bestämmelserna i 11, 12, 14-15, 17, 18, 27, 28 §§, 30 § första stycket, 31, 31 b, 32, 34 och 47 §§ i deras äldre lydelse gäller fortfarande i fall då rättshjälp söktes före ikraftträdandet.
3. I fall som omfattas av tredje stycket av övergångsbestämmelsen till avgiftsförordningen (1992:191) gäller 9 a § i sin äldre lydelse.

På regeringens vägnar

GUN HELLSVIK

Lena Moore
(Justitiedepartementet)

²⁶ 1991:574.

²⁷ 1991:1131.

²⁸ 1993:9.